

Pohjoismainen työvoimapalvelumalli

Pohjois-Pohjanmaan maakuntapäivät 1.11.2021

Elisabet Heinonen

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Yksiköllinen ja tehokas palvelu lyhentää työttömyysjaksoja

- **Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin taustalla ovat hallitusohjelman kirjaukset**
  - **työttömien palveluiden uudistamisesta sekä**
  - **työttömyysturvan seuraamusjärjestelmän kohtuullistamisesta niin, että oikeudet ja velvollisuudet ovat tasapainossa.**

Mallin tavoitteena on parantaa työllisyyttä vähintään 9 500 työllisellä

- **Tutkimuskirjallisuuden mukaan työnhakijan kohtaaminen säännöllisesti, aktiivinen työnvälitys ja työnhaun seuranta lyhentävät työttömyysjaksoja.**

Keskeisiä tunnuslukuja

- **työllisyysvaikutus arvion mukaan 9 500 – 10 000 työllistä, täysi vaikutus vuodesta 2025 alkaen**
- **positiivinen vaikutus julkiseen talouteen alustavan arvion mukaan noin 230 miljoonaa euroa vuodessa (kun ei oteta huomioon resurssi- ja työttömyysturvamenoja), täysi vaikutus vuodesta 2025 alkaen**
- **TE-toimistojen ja työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana olevien kuntien resurssitarve noin 70 miljoonaa euroa vuodessa. Tämä vastaa noin 1 200 henkilötyövuotta**
- **työttömyysturvamenot kasvavat arviolta noin 33,4 miljoonaa euroa vuodessa työttömyysturvaseuraamusten muuttamisen takia (sis. TVR:n ja työttömyyskassojen osuuden)**
- **asumistukimenot vähenevät arviolta noin 2,4 miljoonaa euroa vuodessa ja toimeentulotukimenot arviolta noin 14,5 miljoonaa euroa vuodessa**

Lainsäädäntöehdotuksen aikataulu

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (JTYPL) muutoksia sovellettaisiin myös työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana olevissa kunnissa.

Tavoitteellinen lainsäädännön valmisteluaikataulu:

- **eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta antanee mietintönsä esityksestä marras – joulukuun vaihteessa 2021. Tämän jälkeen esitystä käsitellään eduskunnan täysistunnossa**
- **tasavallan presidentti vahvistanee muutokset joulukuun loppupuolella 2021**
- **muutosten voimaantulo 2.5.2022**

Mallin toimeenpanosta

- Mallin henkilöstöresurssit ovat TE-toimistojen ja kokeilukuntien käytössä tammikuussa 2022
- Tarkoituksena on, että TE-toimistot ja kokeilukunnat toteuttaisivat työnhakijan palveluprosessia alkuvuonna 2022 nykyisen lainsäädännön pohjalta siten, että kaikilla työttömillä olisi ajantasainen työllistymissuunnitelma
- Ohjeistus: Lain soveltamisohjeet vuoden 2022 alussa, lisäksi Uudenmaan ELY-keskuksen menettelytapaohjeet
- Mallin edellyttämät muutokset tehdään nykyiseen URA-asiakastietojärjestelmään
- Tietojärjestelmät ja niihin liittyvät digitaaliset työvälineet (palvelutarpeen arviointi, työ- ja toimintakyvyn arviointi, osaamiskartoitukset, työkalu työmarkkinatilanteen arviointiin)
  - Uusien digitaalisten työvälineiden kehittäminen osana TE-digihanketta
- TE-toimistojen ja kuntakokeilujen asiantuntijoiden perehdytys- ja valmennusohjelmat (KEHA-keskus)
- Suunnitteilla vuoden 2022 alussa toteutettavat aluekierrokset (ns. Road Show)

Uudistuksen osat ja tavoitteet

1. Työhaun käynnistäminen nopeammaksi

- Työnhakijan työnhaku saadaan entistä nopeammin käyntiin

2. Kontakti asiakkaaseen saadaan heti ja palvelutarve tehdään kattavasti näkyväksi

- Järjestetään työnhakijalle ensimmäinen alkuhaastattelu nykyistä aikaisemmin ja aina kasvokkain
- Tehostetaan alkuhaastattelussa työnhakijan yksilöllisen palvelutarpeen arviointia ja sitä kautta parannetaan palveluohjausta

3. Lisätään työnhakijalle tarjottavan yksilöllisen tuen määrää niin työhaun alussa kuin sen jatkuessa

4. Nopeutetaan työllistymistä omatoimisen työhaun avulla

- Lisätään sekä työnhakijan vastuuta että itsenäisyyttä omasta työhaustaan
- Asetaan jokaiselle työnhakijalle yksilöllinen työnhakuvelvoite 1 kk tarkastelujaksoissa

5. Kohtuullistetaan työttömyysturvajärjestelmää

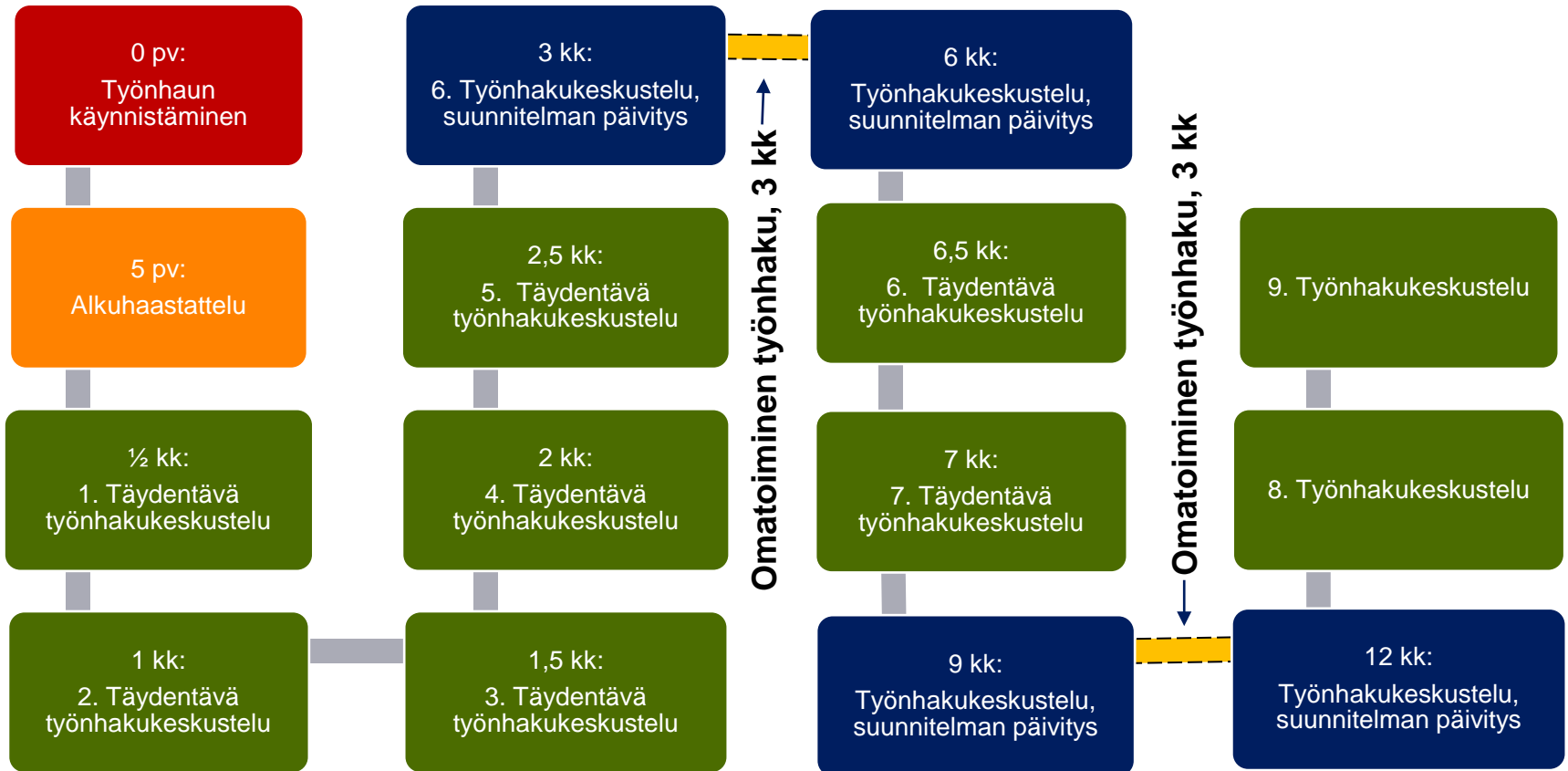
- Kohtuullistetaan ja porrastetaan työttömyysturvaseuraamuksia

Työnhakijan palveluprosessi tiivistyy merkittävästi

- **TE-toimisto tai kokeilualueen kunta järjestää alkuhaastattelun viiden arkipäivän kuluessa työnhaun alkamisesta**
  - erityisen olennainen osa uutta palveluprosessia, pohja myöhemmille palveluille
  - haastattelu kaikille työnhakijoille, lähtökohtaisesti paikan päällä TE-toimistossa tai kunnan toimipaikassa
- **Alkuhaastattelun jälkeen työttömälle tai työttömyysuhan alaiselle työnhakijalle järjestetään viisi täydentävää työnhakukeskustelua kolmen kuukauden aikana**
  - järjestäminen työnhakijan tilanne huomioon ottaen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla paikan päällä, puhelimitse jne.
  - uusi osa palveluprosessia
- **Työttömyyden tai työttömyysuhan alaisuuden jatkuessa työnhakijalle järjestettäisiin työnhakukeskustelu kolmen kuukauden kuluttua alkuhaastattelusta ja sen jälkeen työttömyyden tai työttömyysuhan alaisuuden jatkuessa aina kolmen kuukauden välein**
  - vastaisi nykyisiä määrääaikaishaastatteluja
  - järjestäminen työnhakijan tilanne huomioon ottaen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla paikan päällä, puhelimitse jne.
- **Nykyisten kolmen kuukauden välein järjestettävien työnhakijan haastattelujen lisäksi työnhakijalle järjestettäisiin puolen vuoden välein kuukauden kestävä jakso, jonka aikana järjestettäisiin kaksi työnhakukeskustelua**

Palveluprosessi

Tiiviit palvelut tukevat omatoimista työnhakua

YKSILÖLLINEN PALVELUTARPEEN ARVIOINTI

TIIVIS TYÖNHAUN TUKI JA MUUT PALVELUT

OMATOIMINEN TYÖNHAKU

POHJOISMAINEN
TYÖVOIMA-
PALVELUMALLI

Työnhakuvelvoitteen asettaminen työnhakijalle

- Hakuvelvoite asetetaan jokaiselle työnhakijalle yksilöllisesti
  - Työttömän työnhakijan työllistymissuunnitelman tulee sisältää kolme kuukauden kestävää tarkastelujaksoa.
    - Lähtökohtana on, että tarkastelujakson aikana on haettava 4 työmahdollisuutta
  - Määrältään alennettu työnhakuvelvoite (1-3 hakumahdollisuutta) voidaan asettaa huomioimalla henkilöön liittyvistä seikoista
    - työkokemus
    - koulutus
    - muu osaaminen
    - työkyky
    - mahdollinen ammattitaitosuoja
  - Työnhakuvelvollisuutta ei aseteta muun muassa silloin, jos:
    - työnhakija on täyttänyt 25 vuotta ja hän on ollut työtön yhtäjaksoisesti 12 kuukautta, tai
    - työnhakija on alle 25-vuotias ja hän on ollut työtön yhtäjaksoisesti kuusi kuukautta
- JA**
- TE-toimisto, kunta tai Kansaneläkelaitos on todennut, että työnhakijalla on monialaisen yhteispalvelun tarve

Hakuvelvoitteen voi täyttää monella tavoin

- hakemalla sellaista vähintään kaksi viikkoa kestävästä työsuhteesta tehtävää työtä, johon työnhakija voi perustellusti olettaa voivansa työllistyä
  - työnhakija arvioi itse. Oltava työtä, jota vilpittömässä mielessä oleva työnhakija hakisi muutenkin
  - haettavalle työlle ei olisi työaikaedellytystä
- hakemalla yksilöityä työpaikkaa TE-toimiston tai kunnan antaman työtarjouksen perusteella
  - nykyistä työtarjousta vastaava menettely
  - kyse voisi olla myös kahta viikkoa lyhyemmistä työmahdollisuuksista
- pyytämällä lisätyötä omalta työnantajalta
- julkaisemalla itseään ja työnhakuaan koskevan esittelyn Työmarkkinatorilla
  - lähtökohtaisesti vain kerran
- etsimällä yrittäjänä tehtäviä sellaisia työmahdollisuuksia, joihin työnhakija voi perustellusti olettaa voivansa työllistyä
  - esim. oman työn markkinointi
- muilla vastaavilla toimilla, joiden tavoitteena on työllistyminen
  - esim. ilmoittautuminen vuokratyöyritykselle
  - esim. vuokratyöyrityksen tarjoaman paikan hakeminen
- työnhakija raportoi työnhaustaan pääsääntöisesti verkkopalvelun välityksellä

Työtarjousten rooli osana palvelumallia

- **TE-toimistot ja kunnat voivat jatkossakin tehdä nykyisen kaltaisia työtarjouksia työnhakijalle**
- **Työnhaun ensimmäisten kuuden kuukauden aikana työtarjoukset eivät kuitenkaan ole asiakasta velvoittavia työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä**
- **Työnhaun kestänyt kuusi kuukautta alkuhaastattelun järjestämisestä, muuttuvat TE-toimiston tai kunnan tekemät työtarjoukset työnhakijaa velvoittaviksi työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä**
- **Jatkossa on suotavaa, että jokainen tapaaminen asiakkaan kanssa pitäisi sisällään jonkinlaisen työnvälityksellisen elementin ellei se asiakkaan yksilöllisen tilanteen kannalta ole epätarkoituksenmukaista**

Työttömyysturvan seuraamusjärjestelmä

- **Otetaan käyttöön muistutus ja porrastetaan seuraamusjärjestelmää**
- **muistutus annettaisiin aina, kun työnhakija tekee työttömyysturvajärjestelmään liittyvän laiminlyönnin**
  - Esim. jättää saapumatta työnhakukeskusteluun
  - Muistutus ei olisi osa työttömyysturvaseuraamuksia, vaan luonteeltaan neuvontaa
- **Porrastus:**
  - Ensimmäisellä velvoitteiden laiminlyönnillä ei olisi työnhakijalle seuraamuksia
  - Toisen laiminlyönnin jälkeen seuraisi viiden etuuspäivän karenssi
  - Kolmannen laiminlyönnin jälkeen seuraisi 10 etuuspäivän karenssi
  - Neljännen laiminlyönnin jälkeen seuraisi 12 viikon työssäolovelvoite
- **vrt. nykyisin ensimmäisestä laiminlyönnistä tai vast. yleensä 60 päivän karenssi ja toisesta laiminlyönnistä tai vast. puolen vuoden kuluessa työssäolovelvoite**

Keskeisiä poimintoja HE-luonnoksen lausuntokierrokselta

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

1) Mallin kaavamaisuus, yksityiskohtaisuus ja monimutkaisuus

- **Lähes kaikki lausuntoja antaneet tahot pitivät mallia liian kaavamaisena ja monimutkaisena sekä palveluprosessin että työnhakuvelvollisuuden osalta.**
  - Keskeisin viesti oli se, että TE-toimistolla ja kunnalla tulisi olla enemmän harkinnanvaraa sen suhteen, millainen palveluprosessi työnhakijalle järjestetään ja millainen työnhakuvelvollisuus hänelle asetetaan.
- **Palautteen arviointia:**
  - Jos lainsäädännössä ei säädetä prosessista riittävän tarkasti, on oletettavaa, ettei osalle työnhakijoista järjestetä tiiviitä palvelujaksoja. Käytännössä toimintamallit sinänsä eivät tällöin muuttuisi nykyisestä, mutta resurssien määrä toki vaikuttaisi jotenkin.
  - Työnhakuvelvollisuuden osalta väljemmät säännökset johtaisivat todennäköisesti siihen, että hakuvelvollisuus asetettaisiin kevyempänä.
  - Edellä mainitut seikat vaarantaisivat tavoitteena olevan työllisyysvaikutuksen saavuttamisen.
    - Lisäksi olisi odotettavissa, että toimeenpanijat tarvitsisivat kuitenkin yksityiskohtaiset soveltamisohjeet.
    - Kuntien kohdalla tämä olisi ongelmallista, koska TEM ei ole toimivaltainen ohjaamaan itsehallinnollisia kuntia. Lisäksi lausuntopalautteessa on nähtävissä, että esitysluonnoksessa harkintavaltaa sisältäviin kohtiin toivottiin yksityiskohtaisia soveltamisohjeita jo nyt.
  - Työnhakijan näkökulmasta esimerkiksi työnhakuvelvollisuus kirjattaisiin työllistymissuunnitelmaan. Tämän vuoksi koettu monimutkaisuus koskee enemmänkin toimeenpanijoita, joiden tulee kyetä laatimaan suunnitelmat ja kirjaamaan niihin oikeat asiat.
- **Palveluprosessia koskeviin esityksiin lisättiin joustavuutta lausuntokierroksen jälkeen.**

2) Työvoimapalveluiden käytön lisääntyminen

- **Useat lausujat katsoivat, että HE:ssa ei ole riittävästi kiinnitetty huomiota siihen, että lisääntyvä työnhakijoiden kohtaaminen tulee kasvattamaan myös työvoimapalveluiden kysyntää**
  - Tähän ei ole varattu HE-valmistelun puitteissa uutta määrärahaa.
- **Palautteen arviointia:**
  - Valmistelussa on koko ajan lähdetty siitä, että esitys koskee vain palveluprosessin runkoa, ei muita tarjottavia palveluja.
  - Palveluiden kysynnän kasvua ei voida arvioida tarkasti, koska ei ole tiedossa, millaista palvelutarvetta tehostuva prosessi tuo esiin.
    - Tämän vuoksi myös määrärahan tarve jää myöhempinä vuosina arvioitavaksi, samoin esimerkiksi tarve kohdentaa työllisyyden hoitoon osoitettuja määrärahoja mahdollisesti uudella tavalla.
  - Osittain kyse on myös vain siitä, että työnhakijoita ohjattaisiin palveluihin nykyistä varhaisemmassa vaiheessa työttömyyttä.

3) Mallia varten varattujen resurssien yleinen riittämättömyys

- Lähes kaikki TE-hallinnon toimijat ja kunnat pitivät resursseja riittämättöminä. Tämä koskee henkilöstön määrää, toimitiloja ja työvälineitä.
- **Palautteen arviointia:**
  - TEM on määritellyt resurssijaon siten, että uudet henkilöstöresurssit tulevat TE-toimistoihin ja työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana oleviin kuntiin niiden ”normaalijan” henkilöstöresurssien päälle.
  - Sekä TE-toimistot että kunnat puolestaan laskevat resurssien lisäämisen siten, että lähtötasona on pandemian aikana määräaikaisesti lisätty henkilöstö, jolloin pohjoismaisesta työvoimapalvelumallista johtuva resurssien lisäys näyttää vaatimattomalta.
  - Lisäksi on huomioitava, että ns. koronaresurssien käyttöä ei erikseen rajattu. TE-toimistot ovat voineet kohdentaa resurssia myös sellaisiin tehtäviin (mm. työnantajapalveluihin), jotka eivät suoraan liity pohjoismaisen työvoimapalvelumallin toimeenpanoon.
    - Uusi pysyvä rahoitus tullaan sen sijaan kohdentamaan nimenomaan henkilöasiakkaan palveluprosessin järjestämiseen. Tästä syystä resurssi tarkoittaa merkittävää nettolisäystä nimenomaan työnhakija-asiakkaiden asiakaspalveluun.
  - Esitetyn mallin toimeenpano voi edellyttää tehtävien uudelleen järjestämistä TE-toimistoissa ja kunnissa.

Kiitos